

SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for Det helsevitenskapelige fakultet

Møtedato:
02.03.2023

Sak:

Utenlandsstipend ved Helsefak - Retningslinjer for tildeling av utenlandsstipend til postdoktorer, og utfyllende bestemmelser for tildeling av FoU-termin og utenlandsstipend.

Innstilling til vedtak:

1. Retningslinjer for tildeling av utenlandsstipend for postdoktorer ved Helsefak vedtas som foreslått.
2. Utfyllende bestemmelser for tildeling av FoU-termin og utenlandsstipend i forbindelse med FoU-termin ved Helsefak vedtas som foreslått.
3. Fakultetsstyret ber dekan om å følge opp nivå 1 for å endre eller oppheve de sentrale «Retningslinjer om tildeling av utenlandsstipend for ph.d.-studentar ved UiT Noregs arktiske universitet»
4. Retningslinjer for tildeling av utenlandsstipend for ph.d.-studenter ved Helsefak legges fram på et senere tidspunkt, og i tråd med utenlandsstipend for postdoktorer og ansatte, dersom det lar seg gjøre med tanke på sentrale retningslinjer for utenlandsstipend for ph.d.- studenter.

Bakgrunn:

Det helsevitenskapelige fakultet tilbyr i dag tre utenlandsstipend: Utenlandsstipend for ph.d.-studenter, utenlandsstipend for postdoktorer og utenlandsstipend for ansatte i forbindelse med FoU-termin. Retningslinjene for de tre stipendene har blitt utformet på ulike tidspunkt og av ulike faggrupper. Fakultetet mener det ikke bør være ubegrunnede forskjeller i utenlandsstipendene vi tilbyr de ulike vitenskapelige gruppene ved fakultetet, og har derfor gjennomgått dagens retningslinjer og praksis for å harmonisere disse der det vil tjene formålet og vil være naturlig.

Områdene som har vært gjennomgått og der det foreslås endringer oppgis under, og vil utdypes nærmere i det videre saksfremlegget:

- Formål
- Varighet på opphold og mulighet for hjemreise underveis i opphold
- Satser
- Prioriterte områder for utreise
- Utsettelse og endringer
- Rapportering

Instituttene fikk presentert endringsforslagene i ledermøte den 7.2.2023, og fikk dokumentene til gjennomlesing med mulighet for innspill, med frist 14.2.2023. Vi fikk tilbakemelding fra to institutter, og fakultetet har ivaretatt disse.

Om utenlandsstipend for ph.d.-studenter

Fakultetet ønsket å lage egne retningslinjer for utenlandsstipend for ph.d.-studenter, som skulle harmonisere med de øvrige utenlandsstipendene på fakultetet. Tidligere fikk fakultetene øremerkede midler fra nivå 1 for tildeling av utenlandsstipend til ph.d.-studenter. Denne ordningen ble avvirket i 2019, og det var da opp til fakultetene selv om de ønsket å videreføre ordningen med egne midler. Selv om ordningen ble avvirket, ble det fastsatt sentrale retningslinjer for tildeling av utenlandsstipend for ph.d.-studenter som gjelder dersom fakultetene tildeler utenlandsstipend, jf. ePh. 2019/1141-7. I saken fremkommer det at:

«En annen grunn til å fremja denne saka her at fakulteta ikkje lenger får løyving som er øyremarka til utanlandsreiser – dei må setja av midlar til formålet sjølv. Då er det viktig å leggja til rette for at søknadar om reise støtte også i framtida vert behandla nokolunde likt ved fakulteta. Det kan gjerast gjennom nye felles retningslinjer.»

Retningslinjene åpner ikke opp for at fakultetene kan lage egne utfyllende bestemmelser. I tillegg har retningslinjene til dels detaljerte føringer for hvordan ordningen skal forvaltes, og det vil derfor ikke være poeng å lage utfyllende bestemmelser til disse. Retningslinjene åpner opp for at både stipendiater ansatt på UiT og stipendiater ansatt ved andre institusjoner kan søke om utenlandsstipend. Ettersom også andre enn UiTs egne ansatte kan søke på disse, medfører dette også at et vedtak om utenlandsstipend for ph.d.-studenter er et enkeltvedtak, som igjen kan påklages og skal behandles i universitetets klagenemnd. Dette i motsetning til utenlandsstipend for postdoktorer og ansatte med FoU-termin. I tillegg viser retningslinjene til at stipendet skal følge Forskningsrådets satser, slik at fakultetet ikke har anledning til å endre definisjonen av «familiesats», slik man har gjort for de øvrige utenlandsstipendene, eller redusere satsene.

Fakultetet har vært i kontakt med nivå 1 om mulighet til å endre eller oppheve de sentrale retningslinjene, da det bør diskuteres i hvor stor grad nivå 1 bør ha mulighet til å legge konkrete føringer for bruken av fakultetets egne midler. Fakultetet mener videre at fakultetet selv bør kunne bestemme at midlene kun skal være tilgjengelig for egne ansatte stipendiater. En slik endring vil også være ressursbesparende ettersom det også vil medføre at klageordningen forsvinner. Fakultetet ønsker derfor å følge dette videre opp med nivå 1. Fakultetet anbefaler derfor Fakultetsstyret om å be dekan å følge opp nivå 1 for å endre eller oppheve de sentrale retningslinjene.

Nærmere beskrivelse av de foreslåtte endringene i utenlandsstipend for FoU-termin og postdoktor

De nye retningslinjer for utenlandsstipend for postdoktor og utfyllende bestemmelser for FoU-termin er vedlagt.

For FoU-termin har vi satt de nye retningslinjene inn som «utfyllende bestemmelser» i de sentrale retningslinjene. I den forbindelse har vi også ført opp det som praksis for tildeling av FoU-termin generelt (med og uten utenlandsstipend). I all hovedsak er denne praksisen dokumentert i saksfremlegg for tildeling av FoU-termin. I tillegg har fakultetet gjennomgått de utfyllende bestemmelsen for Jurfak, NT-fak, BFE-fak og IVT-fak (øvrige fakultet har ikke publisert utfyllende bestemmelser i HR-portalen) og tatt inn bestemmelser som klargjør praksis fakultetet tidvis får spørsmål om og veileder på, men som ikke nødvendigvis kommer fram av saksfremlegg. Fakultetet mener det er nyttig å tydeliggjøre også disse i utfyllende bestemmelser når man først lager slike. Fakultetet har også tatt inn nye krav til oppgjør av reiseutgifter i forbindelse med overgang til SAP

(DFØ-app/nettside) ved UiT. Siden de utfyllende bestemmelsene ikke endrer fakultetets praksis, vil de ikke presenteres nærmere i saksfremlegget.

Endringer som gjelder utenlandsstipend

Formål - Formål er ikke endret, men tekstlig har vi harmonisert slik at stipendene oppgir lik ordlyd. Formålet er foreslått slik: «Fakultetets utenlandsstipend skal legges til rette for internasjonal mobilitet. Hensikten med forskermobilitet er å bidra til økt internasjonalt samarbeid om søknader, prosjekter og publikasjoner med den målsetning å heve kvaliteten på forskningen og derav også forskningens samfunnsmessige nytte.»

Varighet på opphold og mulighet for hjemreise underveis i opphold – Her har praksis ved fakultetet vært 2 eller 3 måneder minstetid. Fakultetet opplever flere henvendelser med ønske om korte opphold med bakgrunn i familiesituasjoner, samtidig som det internasjonalt (gjennom ERC-standard) er tre måneder og mer som regnes som «internasjonal erfaring» og dermed gir uttelling på CV ved eksterne søknader. Fakultetet mener likevel utenlandserfaring og annen kompetanseheving også er viktig, og foreslår derfor at postdoktor gis en minimumslengde på 2 måneder, mens ansatte i FoU-termin gis normalt minimum tre måneder, men kan ved særskilte behov søke minimum 2 måneder. Dette vil vurderes opp mot personlige forhold som vanskeliggjør lengre opphold.

Når det gjelder hjemreise underveis i oppholdet, vil dette normalt ikke regnes som en merkostnad og vil dermed være skattepliktig. Fakultetet foreslår derfor at stipendet ikke kan dekke hjemreise under oppholdet. Med mulighet til å redusere oppholdet til to måneder vil også behovet falle vekk for de fleste.

Satser – Fakultetets utenlandsstipend følger månedssatsene til Forskningsrådet der det utbetales et beløp for familie og et beløp for enslig (ca. halvparten av familiesatsen). FoU-termin har kun gitt 80% av satsene, postdoktor har gitt 100%. Fakultetet foreslår å videreføre denne forskjellen, med begrunnelse i at postdoktorer er mindre etablert enn fast ansatte: Der fast ansatte normalt kan leie ut egen bopel, og derigjennom redusere merutgiftene, vil en postdoktor ofte ikke kunne gjøre det samme.

Videre foreslås det å endre definisjonen av familie for begge ordningene. I dag er det nok at man reiser med partner/ektefelle/samboer for å få utbetalt familiestipend. Fakultetet mener at det ikke vil medføre doble utgifter for en ansatt som reiser med partner kontra en ansatt som reiser alene. Det vil f.eks. ikke være behov for ekstra soverom eller skolepenger. Fakultetet foreslår derfor at ny definisjon av familie skal være: «Den ansatte med ektefelle/ samboer/ registrert partner og barn under 18 år som forsørges». I tillegg spesifiserer fakultetet at familiestipend gjelder kun i perioder familien er med. I tilfeller hvor familien kun kan være med under deler av oppholdet skal det være minimum én måned, og deretter hele måneder for at det skal tildeles familiestipend. Resterende tid vil det utbetales ensligstipend.

I dagens ordning for postdoktorer gis det ekstra støtte til reise til og fra oppholdssted, samt ekstra støtte dersom det skal søkes visum. Det er ingen makssum, men søknaden skal dokumentere billigste reisemåte. Dette kommer i tillegg til månedssatsen. FoU-termin gir ikke slik støtte per i dag. Fakultetet foreslår at begge ordningene skal tilby støtte til tur/retur reise til oppholdssted og til Oslo ved visumsøknad inntil et fastsatt beløp, og i tillegg til selve månedssatsen. Det foreslås at reisestøtte også kan tildeles ansatt og partner som reiser uten barn. Satsen skal fastsettes av dekan, men estimert ut fra tilsvarende satser ved NT-fakultetet vil de kunne være: Inntil 12.000kr for ansatt

og for dens evt. ledsager og barn over 12 år, 66,7% av denne satsen for barn mellom 2-11 år. Estimerte satser for reise ved visumsøknad basert på praksis ved postdoktorstipend på inntil 2000kr.

Samlet vil disse endringene i satsene bety mulighet for å tildele flere utenlandsstipend for postdoktorer i og med at de tidligere har gitt reisestøtte og familiestipend etter gammel praksis. For FoU-termin vil det sannsynligvis ikke bli tildelt flere utenlandsstipend, da besparelsen man får ved å endre definisjonen av familie vil gå til å dekke en ny reisestøtte. Fakultetet mener dette likevel er en mer rettferdig fordeling av ressursene og vil gi en bedre dekning av reelle merutgifter for den ansatte.

Prioriterte områder for utreise – Endringene som foreslås er å gi samme prioritering av oppgitte reisemål for begge utenlandsstipendene. Disse er i samsvar med de prioriteringer som tidligere er vedtatt av FS for FoU-termin: 1) EU/EØS-land og Panorama-land (Brasil, Canada, India, Japan, Kina, (Russland), Sør-Afrika, Sør-Korea og USA og 2) Opphold i henhold til strategiske prioriteringer fra fakultet og institutt.

Fakultetet foreslår også å ta inn følgende begrensing: «Det er ikke mulig å søke om utenlandsstipend for reise til den ansattes hjemland der den ansatte har arbeidet eller studert mer enn 12 måneder de siste 3 årene, dersom det ikke begrunnes med at utstyr, fasiliteter eller kompetanse ikke finnes i andre steder».

Utsettelse og endringer - For postdoktorer anbefaler fakultetet at endringer kun kan søkes med oppstart i opprinnelig omsøkt år. Begrunnelsen for dette er at postdoktorløpet har en relativt kort tidsramme. Det er ikke ønskelig at postdoktoren er på utenlandsopphold mot slutten av sin åremålsperiode.

For FoU-termin anbefales det at det kun vil være mulig å søke om utsettelse av utenlandsoppholdet én gang, unntak kan tenkes dersom FoU-termin er blitt forskjøvet som følge av fakultetets drift. Forslaget begrunnes i fakultetets økonomiske handlingsrom - utsettelser binder opp store beløp i budsjett som ikke brukes. Det er også fakultetets erfaring at sannsynligheten for at oppholdet ikke blir gjennomført øker med flere utsettelser.

For begge ordningene foreslår fakultetet at søknader om endringer, som reduksjon av tid og reisefølge o.l., straks må sendes til fakultetet. Slike endringer vil medføre tilsvarende reduksjon av reisestøtte/utenlandsstipend. Fakultetet anbefaler også en tydeliggjøring av at det ikke gis støtte for endringer med utvidelser av tid og reisefølge.

Rapportering – Sentrale retningslinjer for FoU-termin ber fakultetene sette en frist som ikke overstiger seks måneder for å levere rapport etter oppholdet. Fakultetet anbefaler at sluttrapporten skal leveres senest én måned etter endt utenlandsopphold. Dette er dagens praksis for postdoktorer, mens rapport etter FoU-termin ikke har satt en egen frist.

Videre foreslås det at rapporten skal lagres på den ansattes personalmappe, og ikke i fellesmappe. Dette vil gjøre det enklere å finne tilbake til rapportene, f.eks. når man skal finne tilbake til forrige gang en ansatt hadde termin. Å ha levert rapport fra tidligere opphold, er et krav i sentrale retningslinjer for å kunne søke om ny FoU-termin. Rapportene skal også brukes av instituttledere for å vurdere om tiden ble vel anvendt, med tanke på å innstille for ny FoU-termin/nytt utenlandsopphold.

Fakultetet anbefaler at begge ordningene sier at utenlandsopphold skal registreres i Cristin. Det er svar på sentrale retningslinjers oppfordring til fakultetene om å føre oversikt over utenlandsopphold. Det vil også gi fakultetet en fin oversikt over mobilitetsnivå.

Gunbjørg Svineng
dekan

Kjetil Kvalsvik
fakultetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg

- 1 Utfyllende bestemmelser for Det helsevitenskapelige fakultet for tildeling av FoU-termin og utenlandsstipend.
- 2 Retningslinjer for tildeling av utenlandsstipend for postdoktorer ved Det helsevitenskapelige fakultet

Saksansvarlige: prodekan Morten b. Strøm (postdoktorstipend og FoU-termin) og prodekan Silje C. Wangberg (ph.d.-stipend)

Saksbehandlere: rådgiver Elisabeth L. Eriksen (postdoktorstipend), førstekonsulent Guro Pedersen (ph.d.-stipend) og seniorrådgiver Marita Pedersen (FoU-termin)